

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.

Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kralj Peter I. umrl.

Prvi jugoslovanski kralj je umrl.

Z njim je legel v grob mož, ki je res nosil na sebi kraljeve lastnosti. Država mu ni bila podjetje, katero bi izkoriščal v svoje osebne in častilakomne namene, kot smo bili tega navajeni v prejšnjih časih, temveč je bil kralj, ki mu je bila država družina, za katero je žrtvoval vse svoje moči in postavljajal za svobodo svojega ljudstva tudi življenje v nevarnost.

Ko so vladali v Srbiji Obrenovići, so vražniki dinastije Karagjorgjevićev, je živel kralj Peter v pregnanstvu v Švici. Ko pa je videl, da Turki vedno bolj tlačijo kršćansko ljudstvo v Bosni, je šel med svoje ljudstvo pod imenom Peter Markonjić in se na čelu male čete boril za osvoboditev kršćanskega ljudstva izpod turškega jarma. Ko pa so ga hoteli Obrenovići zavratno umoriti, se je zopet umaknil v pregnanstvo.

Dne 11. junija 1903 pa so belgrajski zarotniki ubili kralja Aleksandra Obrenovića in njegovo ženo Drago. Z Aleksandrom je izumrla rodovina Obrenovićev. Narodna skupščina je zato pozvala na prestol Petra Karagjorgjevića, ki se je vabilu odzval ter zasedel srbski prestol.

Za življenjsko nalogo si je postavil združiti vse Jugoslovane v eno državo. Zato je stvoril najprvo balkansko zvezo, ki je imela namen najprej Jugoslovane rešiti izpod turškega jarma. Izbruhnila je leta 1912. balkanska vojska, v kateri so združeni Jugoslovani zadali turškemu gospodarstvu smrtni udarec. Jugoslovani so bili osvobojeni turškega jarma.

Sedaj so prišli na vrsto avstro-ogrski Jugoslovani. Priliko je dala svetovna vojska, v kateri je kralj Peter pokazal toliko osebnega junaštva in požrtvovalnosti za

svoje ljudstvo, da tvorijo ta grozopolna leta najlepši lavorjev venec v njegovem burnem življenju. Hodil je od rova do rova ter navduševal svoje vojake, in ko je avstrijsko-nemška premoč potiskala srbsko vojsko vedno bolj nazaj, je on vedno zadnji sprožil puško iz svojega rova in ga zapustil zadnji. S svojimi vojaki je peš hodil čez albanske gore — najtežji križev pot srbskega ljudstva je hotel hoditi tudi kralj. Toda popeljal je spet svoje vojake nazaj in končni uspeh je bil, da je ogromna večina avstro-ogrskih Jugoslovanov združena s Srbi v isti državi.

Vsi Jugoslovani še nismo združeni. Kralj Peter je umrl; pokazal pa je svojemu nasledniku pot: končna združitev vseh Jugoslovanov.

Kralju Petru trajen spomin!

Josip Kremen:

Sedem glavnih točk za izpremembo ustave.

II. Za socialno in gospodarsko zaščito delovnega ljudstva.

Najvišja naloga vsake države je, skrbeti za svoje državljane, varovati njihove koristi, braniti jih in pospeševati njih napredek ter blagostanje v vseh panogah kulturnega življenja. Le država, ki jo sestavljajo zdrave, svobodne in neodvisne ter gospodarsko trdne edinice, (družine,

občine, okraji, dežele) ima kal bodočnosti v sebi, ker le take edinice jamčijo državi za sigurno davčno ozadje ter za respekt v inozemstvu, ki je nujno potreben za dvig naše katastrofalno nizko stoječe valute ter za uspešno trgovinsko politiko, o kateri pri nas do danes pravzaprav še govora ni, ker nimamo nikake statistike, koliko uvozimo ali izvozimo, še manj seveda, koliko nepotrebni proizvodov uvozimo in koliko preostalih puščamo gniti po vlažnih skladiščih.

Vsi vemo in čutimo: Kmet pada v dolgove, delavec tava kot podplat suh in razcapan okrog, uradnik ne more obleči svoje družine. Le nekaj izvoljenih je, in ti pijo

šampanjec, vozijo se z avtomobili in salonskimi vozovi, — zakaj? Zato, ker ima državno krmilo v rokah peščica tistih ljudi, ki so si potom izsesavanja delovnega ljudstva pridobili na krivičen način milijonska premoženja. Vsak otrok že vé, da ne vladajo v Jugoslaviji tisti, ki so od naroda v to edino poklicani, marveč banke, izvozniki in liberalni kapitalistični špekulantje. Na eni strani vedno večje kopičenje neizmernega bogastva, zapravljanja, veseljačenja in noblese, na drugi strani pa milijonske mase delovnega ljudstva, ki ne morejo živeti, ne umreti, ki ne zmorejo več ogromnih davkov, ki tonejo v dolgovih in obupu. Če rea

pojde tako naprej, bo jugoslovanski kmet-ski in delavski življenjski tekom desetih let izmozgan in gospodarsko ubit. Kdo bo pa tedaj plačeval davke, ko bodo peli pred kmetijskimi domovi bobni, in ko se bo komaj še dobil človek, ki bi mogel kupiti grunt za par tisočakov? Od nikoder ga ne bo božjaka, in tedaj bo začetek konca. — A mi smo trpeli za državo, kri smo preli-vali zanj, ljubimo jo, hočemo jo, ker vemo: Pametna gospodinja, kateri mrgoli v kuhinji, lepi kuhinji vse polno ogabnih ščurkov, ne zida nove kuhinje, marveč vzame krop in ščurke popari. Taka kuhinja je naša država: lepa, udobna in bogata. A ščurki so v njej, ščurki kapitalisti, ki ne delajo, le jedo, ki so zaslužili delovno ljudstvo, ki ga izmozgavajo in odirajo do skrajnosti. Mi bomo toraj vzeli metlo in pometli te ljudi na gnoj, kamor spadajo, da bo tako naša domovina očiščena trotov, da bodo ljudje gospodarsko svobodni in da bo imel vsak, kdor dela, človeka dostojno življenje. Katoliška na-bela zahtevajo od države, da je urejena tako, da je vsem ljudem in stanovom v njej dobro. Odtod naš neizprosni boj za iz-premembo sedanje centralistično-kapitali-stične ustave, ki je prezrla to osnovno na-belo in dala vajeti v roke par mogotcem prav v liberalnem duhu: Kogar moč, tega vlada, kdor hujši, ta močnejši in več vreden. Tako je zašel jugoslovanski kmet v popolno gospodarsko odvisnost liberalno-kapitalistične gospode.

A suženjstvo je veleizdaja, — je dejal dr. Krek, in kakor smo se bo-jili v Avstriji za svojo politično svobodo, kakor se borimo danes za politično enako-pravnost, tako se bomo borili do konca za socialno in gospodarsko svobodo jugoslo-vanskega delovnega ljudstva. Vsak držav-jan, tudi kapitalist je dolžan delati! Da se prepreči samovolja bogatašev, izkori-ščenje kmeta, delavca in obrtnika, naj se uvede med vsemi rudarskimi, prometnimi, industrijskimi in privatnimi kakor tudi državnimi podjetji nadzorstvo »gospodar-skih svetov«, sestavljenih iz zastopnikov podjetnikov, delavcev in konsumentov! Delavcu in konsumentu naj se dovoli vpogled v upravo in vodstvo podjetij, deležni naj bodo tudi čistega dobička, ki se kopiči danes le v žepih nenasitnih milijonarjev! Uvede naj se splošno obvezno zavarovanje za vse sloje za slučaj starosti, bolezn, onemoglosti in brezposelnosti!

To so nekatere točke, o katerih ni v sedanji ustavi ne duha ne sluha, točke, ki so po vojni prodrle v vseh kulturnih drža-vah, točke, ki šele puste ljudstvu do sape. O centralisti so kmetu in delavcu s po-močjo liberalcev in samostojnežev zama-šili usta. A mi vemo: Duh časa in svetovni tok pelje v popoln demokratizem in vseh poljih. Ni več daleč čas, ko bodo tudi pri nas zapihale druge sape. Treba je le, da se vsak hip zavedamo svojih pravic, da imamo neprestano pred očmi svoj smoter in da v odločilnem trenutku strnemo svoje bojne vrste. Zakaj še vedno je pravica zmagala nad krivico, ker prva je odsev neskončno Pravičnega, drugo pa je sad satanov, ki sicer za časek premoti, a ni-kdar ne zagospoduje.

Brez gospodarske svobode ni Jugo-slavije! Boj, brezobziren boj za naše živ-ljenje in za življenje države. Pozdravljeni sotrudniki!

Katoliški shod v Domžalah.

Velike naloge nas čakajo na katoli-škem shodu: dvigniti naše ljudstvo do viš-jih ciljev in idealov, ga navdušiti za po-žrtvovalno delo za vero in za narod, poka-zati, kolike važnosti za ljudstvo, za Cerkev in državo so dobre šole, razkrinkati javno in očitno našega najhujšega sovražnika: brezversko časopisje, navdušiti našo mla-dino in jo strniti skupaj v eno močno bojno vrsto, tej mladini pokazati pravo pot do svetih in vzvišenih ciljev — zares imenitno in važno delo nas čaka na katol. shodu.

Zjutraj od 7. do 9. bodo zborovali po-samezni odseki v dvorani, ob 9. bo služba božja, nato slavnostno zborovanje z 2 govo-roma. — Potem pa se bo razvil slavnostni spreved v vseh svojih raznovrstnih in pe-strih slikah, ki jih nam bodo nudile naše okusne, nar. noše, različne organizacije itd.

Popoldne bodo ob 3. pete litanije s sv. blagoslovom, nato pa nadaljevanje slav-nostnega zborovanja. — Komur bo le mo-goče, naj pohiti ta dan na našo slavnost. — Pevci in pevke vseh župnij bodo skupno peli pri sv. maši, katero bodo opravili pre-zvišeni gospod knezoškof.

Slišali bomo odlične govornike, pre-pričane, neustrašene katolike, gledali tiso-če in tisoče, ki bodo prihiteli od vseh strani — zares, katoliški shod obeta biti veličasten!

KATOLIŠKI SHOD ZA RADOVLJIŠKO, KRANJSKO IN LOŠKO DEKANJO SE VRŠI 3. IN 4. SEPTEMBRA NA BREZ-JAH. NATANČNI SPORED SE KASNEJE OBJAVI. ZAVEDNI KATOLIŠKI GOREN-JCI SE ZA SHOD ŽE SEDAJO OPOZAR-JATE!

KATOLIŠKI SHOD ZA RIBNIŠKO DE-KANJO SE VRŠI DNE 3. IN 4. ŠEPTEM-BRA V RIBNICI.

DNE 24. IN 25. SEPTEMBRA SE VRŠI KATOLIŠKI SHOD V ZAGORJU OB SAVI ZA ŠMARTENSKO IN POLOVICO MO-BAVSKE DEKANJE.

Sijajen katoliški shod v Novem mestu.

Novo mesto, 15. avgusta. Danes se je vršil v Novem mestu dolenjski katoliški shod na najveličastnejši način ob najlepšem vremenu. Na shod je prihitelo na tisoče ljudstva od blizu in daleč. Zastopane so bile številno vse občine novomeške dekanije, tudi Belakrajina je poslala svoja zastopstva. Že zjutraj so začeli prihajati v mesto konjiki, vozovi, pešci, z vlaki se je pripeljalo na tisoče ljudi. Ob 8. uri je bilo Novo mesto podobno mravljišču: vse ulice

so bile polne. V Kandiji se je formiral veličasten spreved, v katerem je po cenitvi vseh korakalo 4500 ljudi: spredaj konje-niki, kmetijski fantje na konjih, četa Orlov, narodne noše, zastave, nato Orli, naraščaj, Orlice. Sledila je št. jernejska ortovska godba, ki je lepo svirala celo pot. Za njo so korakale množice ženstva. Spreved je zaključila zopet četa Orlov. Povorka, ka-kršne Novo mesto še ni videlo, je kora-kala od Kandije čez most, glavni trg na Kapitelj, kjer se je v veliki gnječi na pre-malem prostoru in okrog cerkve zbralo do 10.000 ljudi.

Tu je premil. g. prošt dr. Elbert bral sv. mašo, nakar je imel globok in dovršen cerkveni govor č. g. župnik V o v k o. Po službi božji je otvoril zborovanje dr. Č e s n i k. V predsedstvo so bili izvoljeni: pred-sednik dr. Č e s n i k, podpredsednika žu-pan V o v k in posestnik Č e l i g a, zapis-nikar urednik R a d e š č e k.

Prvi je govoril o šolskem vprašanju posl. Š k u l j, za njim pa o mladinski or-ganizaciji urednik K r e m ž a r. Ob četrtna eno je bilo zborovanje prekinjeno ter se je nadaljevalo ob 3. popoldne. Govorili so: posestnik B o r c, poslanec B r o d a r in župnik B a j c. Shod so zaključile pete lita-nije.

Vse mesto stoji pod vtisom tega veličastnega shoda. Pod vtisom ogromnih mno-žic ljudstva je razobesil zastavo marsikdo meščanov, ki je sicer ni nameraval. Na glavnem trgu so visele zastave raz 9 hiš.

Ljudstvo je poneslo seboj neugasljivega ognja za katoliška načela.

H koncu omenjamo še prav posebno naše vrle dolenjske moče, ki so pohiteli na katoliški shod. Srce se nam je širilo radosti, ko smo jih videli v sprevedu samo v sku-pini Jugoslov. kmetske zveze korakati nad tisoč.

Naš ugled na zunaj — afera Savić.

Znano je, da je ameriški predsednik Harding vzel našemu glavnemu konzulu v Newyorku vse konzularne pravice. Ta škandal nam je vzel še tisto bore malo ugleda, kar smo ga imeli. In da slab ugled na zunaj silno kvarno vpliva tudi na naše gospodarstvo in našo valuto, na naše meje itd., smo žal že večkrat imeli priliko občutiti. V Belgradu delajo pač po balkan-skih razmerah in tiste, ki jih pošiljajo v druge države, da nas zastopajo, se tudi znajo samo po balkansko obnašati.

Amerikanski list piše o zadevi sle-deče:

»V Newyorku izdaja neki Zotti svoj list, v katerem se zavzema za Radića in ju-goslovansko republiko.

Jugoslovanski vladi je bil ta list v ve-liko napotje. Drugo ji ni kazalo, kot kupiti ga in ga zasukati posvoje.

Ne glede na veliko pomanjkanje v Ju-goslaviji, je imela jugoslovanska vlada ta-koj na razpolago dvestotisoč dolarjev (32 milijonov kron), da ga kupi.

Kakor hitro je slišal Zotti o dvesto ti-sočakah, mu je zrasel greben ter si ubil v glavo, da je vreden najmanj milijon do-larjev. Lista ni hotel prodati.

Ce ne bo šlo zlepa, mora iti zgrda, — si je mislil Savič ter se poslužil sredstva, ki je v Ameriki podvrženo najhujši kazni, — poslužil se je izsiljevanja.

Ne oziraje se na trgovske zakone, ne glede na pravico proste trgovine, je na svojo pest odločil, da ne dobi potnega lista v Jugoslavijo noben potnik, ki kupi prevozne karto pri tvrdkah, katere oglašajo v Zottijevem listu.

Ta svoj ukaz je res nekaj tednov dosledno izvajal, dokler mu ni 18. junija odzvel predsednik Harding vse konzularne pravice.

V svoji mogočnosti se pa ni čisto nič brigal za Hardingovo povelje ter je do trinajstega julija podpisal potni list vsakemu, komur ga je hotel.

Njegov prestop je velik. Obtožen je dveh stvari: izsiljevanja in omalovaževanja vladne oblasti Združenih držav.

To je značilno, toda jako žalostno poglavje o zunanjem zastopstvu Jugoslavije.

Poslaniki in konzuli bi morali biti ugledni ljudje, kajti po njihovem poslovanju preseja tuja javnost poslovanje in razmere dežele, katero zastopajo.

Še nikdar nismo čitali v ameriških listih, da sta jugoslovanski poslanik in konzul kaj dobrega naredila, kar bi nam bilo v čast in ponos.

Savičeva zadeva nas bo pri Amerikancih slabo zapisala. Madeža ne bo mogoče tako zlepa oprati.

Snujmo strojne zadruga.

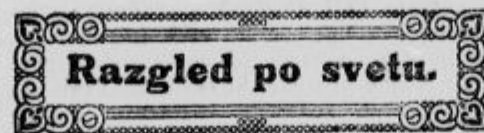
(Konec.)

Zadruga ima tudi svoje shrambe za stroje, kjer stroji stojijo dobro očiščeni in zavarovani pred vlago, da se ne kvarijo, kadar ne delajo. Dobro oskrbovanje strojev posebno pri delu, pravilno ravnanje v slučaju kakih napak in snajenje strojev takoj po delu, vse te stvari zahtevajo prav spretno roko, zato bo zadruga po navadi morala imeti vestnega in spretnega strojnika posebno, ako ima tudi motor ali parni lokomobil. Lahko pa se izučiti kmetijski fant v najpotrebnejšem strojnem znanju in proti primerni nagradi vodi ter upravlja stroje.

Poznam vas, kjer so po večini mali kmetje. Skoro vsak pa ima svojo mlatilnico, slamoreznico in vitelj. Nobeden pa ne rabi mlatilnice več kot dva do tri dni v letu. Vprašam vas, ali ni to potrata? Ali se izplača nabavljati stroj za malo kmetijo, kjer bo celo leto ležal brez dela, mogoče še celo slabo očiščen in zavarovan in le tri dni v letu bo delal? Ali ne bi bilo pametno, da so si ti mali kmetje ustanovili strojno zadrugo, pa bi si omislili večjo moderno mlatilnico in slamoreznico z motorjem, kateri stroji bi z lahkoto v enem mesecu izvršili delo pri vseh posestnikih. In vendar bi bili stroški pri vsakem posestniku komaj desetina ali še manj od tega, kar je moral vsak sam plačati za stroje, ki so pa zraven še slabi, delajo slabo ni počasi. In v zadrugi bi si poleg tega lahko napravili še druge, za kmetijstvo tako potrebne stroje, ki smo jih zgoraj našli.

Marsikdo bo ugovarjal in trdil, da je pri skupnem gospodarstvu potem težko urediti, koliko naj vsak član plača, komu naj se prej dajo stroji na razpolago in pa kakšno naj bo razmerje s strojnikom, da nastanejo vsled tega prepiri. Ako so ljudje pametni, je to popolnoma lahka stvar. Lastnik strojev je zadruga. Zato vsak član, ki stroje rabi, plača zadrugi primeren znesek za delo in čas, ko so mu stroji delali. Ta znesek določi za vsako leto po stanju zadruga, po stroških za stroje, popravila, material in za strojnika, zadržno načelstvo. Načelstvo je gospodar zadruga. V načelstvu so možje, ki jih je občini zbor vseh članov zadruga postavil za gospodarja zadruga. Načelstvo določa tudi, v katerem redu bodo stroji delali, komu prej in komu pozneje. Ako se načelstvo kot gospodar res zaveda svoje dolžnosti, ako mu člani, ki so ga izvolili, tudi zaupajo in se mu pokorijo, ne bo nobenih prepirov in je gotovo, da bo načelstvo tako vodilo, da ne bo trpela škode, na drugi strani pa, da članom ne bo treba preveč plačevati.

Za našega kmeta postajajo razmere vedno težje. Vedno težje je dobiti na kmetih posle, ker danes vse beži s kmetov v mesto in v tovarno. Vedno višje plače zahtevajo oni delavci, ki še delajo po kmetih. Na kmetih ni kakor v mestu in tovarni burno delo; na kmetih se dela od zore do mraka. Poleg tega bomo vedno bolj občutili konkurenco inozemstva, tekmovanje poljedelcev drugih držav, ki delajo na veliko in ki delajo vse s stroji. Amerikansko in kanadsko žito nam je že v preteklem letu delala silno konkurenco. Naš izvoz, na katerega smo stavili vse svoje nade, je silno padel in je pričakovati, da bo v bodoče vsled velike konkurence padel še bolj. Zato, kmetje, je naša naloga, da pravočasno spregledamo in začnemo gospodariti tako, kakor gospodarijo napredni gospodarji v drugih državah, namreč s stroji. Da bomo pa mogli nabaviti vse stroje, da bodo stroji v resnici moderni in da bo vendar nabava teh strojev za posameznega posestnika primerno majhno breme, zato se moramo združiti v strojno zadrugo. Strojna zadruga ne bo za nas pomenila samo lastnika strojev, ampak nam bo dajala tudi pobudo za izboljševanje gospodarstva. Več glav več ve. Ako se bomo kot zadrugarji večkrat shajali in se razgovarjali o kmetijskih zadevah, bomo prišli še na marsikaj, česar danes ne vidimo. Videli bomo, da marsikje gospodarimo po starem, izvoženem načinu, dočim se drugod dela to čisto drugače, s stroji: z majhnim trudom in z malo delavci v kratkem času.

Razgled po svetu.

Lakota in kolera v Rusiji

postajata dan za dnem groznejši. Uradna poročila govore, da umrje vsak dan 25.000 ljudi za lakoto, 50.000 pa jih pobere kolera. Ljudstvo je popolnoma izgubilo glavo in se vali preko Ukrajine proti poljskim in ruskim mejam. Po potu oropa vse, kar doseže. Izmed njih so vstali prerokci, ki oznanjajo konec sveta in pozivljejo ljudi, naj za' vse uničijo. Kljub tej grozni nesreči, katero je zakrivila nad nesrečno Rusijo nespodobna in same za lasten šep

skrbeča vlada, grozi vojni minister Trocki z novo vojno Evropi. Najbrže pa so to zadnje obupne grožnje umirajočega boljševizma.

Anglija

ima težko bodočnost pred sabo. Prebivalstvo se hitro množi, sama še od daleč toliko ne pridelata, da bi zadostovalo, njena industrija radi velike konkurence zaostaja, njeni dolžniki so brez denarja, odkod naj vzame, da bo preživljala svoje ljudi?

Vojska med Grčijo in Turčijo

se je zopet nagnila Grkom v korist. Turki so bili precej dobro tepeni in je nevarnost, da glavno turško mesto Angoro zasedejo sovražniki.

Sirom domovine.

ZMINEK PRI SKOFJI LOKI.

Naši liberalci, ali kakor se danes imenujejo, »demokratci, tudi pod krinko »samostojni kmetjec, se povsod enaki. Ravno taki so tudi v naši občini naši demokrati pod imenom »samostojna kmetijska stranka«. Največji zvonec nosi dobavski šagar, piše se Hribernik France iz Puštala št. 56. Vojska mu je pripomogla, da si je napolnil mošnjček. Od dneva do dneva mu je rasel greben, začel se je mešati med frakarje, hotel je postati iz šagarka velik gospod. Ker smo pri Slovenski ljudski stranki povečinoma kmetje, pa ni upal, kot nobel gospod, da ga bomo kdaj volili za ministra, ker v Puštalu tako mesto še ni razpisano. Zato se je zatekel k »samostojni kmetijski stranki in tam ubaje, da bodo v Puštalu hitreje iznašli kak ministrski prestorček, najmanj se mu pa nakleni županski stolček; zato pa njemu naša zadnja občinska volitev ni bila po volji in istuhal jo je, da so se razpisale nove volitve. — Sedaj leta po hribih agitirat kar se dá in pravi, da v naši občini ni gospodarstva, vse grapo in mesteve je treba popraviti in pravi, da naš geront Kekar ni sprebeben. Tako lovi noredne v svoj taber. Ti ljudje pa, ki mu verjamejo, so pa toliko slepi, da ga ne vprašajo, kaj je on v njegovem času popravil in ljudem ni znano, da so je enkrat vzele v preračun 5000 K in je bil ravno on tisti, ki je palevice dol šbil, češ da ni potreba. Ali hotel priče? — Kandidatna lista za nove volitve v naši občini je vlekla zopet tudi Samostojna kmetijska stranka — sestoji pa iz samih kandidatarjev in obrtnikov, vlekli so tudi nekaj kmetijskih sinov, in tako pa pomilujemo, ke se dajo izkeričati za slamate može — seveda same da je kandidatna lista skrpušana. Nemški pregovor pravi: »Ali nam ne greš deli z drevesa?« Volitvi naj pa pokatejo pri volitvah, da ne maramo da bi nam gospodovala v občini stranka, ki je predala slovenskega kmeta belgrajskemu centralizmu, ki bo išel iz nas zadnji krajcar trde prisluženega denarja.

Volitvi, dobre si zapomnite — naša skrinjica je druga. Zate naj vsako dbore pazi, da vrže kroglice v drugo skrinjico.

IZ GORIC NAD KRANJEM

nam poročajo, da imajo v taku vse priprave za napravo društvene dverane. Farani v ogromni večini dobro razumejo, kake potrebni so društveni prostori zlasti za mladino, kjer se bodo v prijateljstvu izobraževali in iskali potrebnega razvedrila. Goricani, le krepke na delo do uresničitve! S tem boste veliko pripomogli, da sabranimo domače razprtije, dverana pa van bo v veselje in ponos.

SODBAŽICA.

Naše občinske volitve so razveljavljene. Domači in kočevski gospodje, ki so volitve vodili, so paš prevelike kosle streljali in so preveč kregali s paragrafi občinskega volivnega reda. Domači so dajali demokratom informacije, ti so kovali priče, kočevski so pa komaj čakali, da so mogli »katoliškim kmetom in liberalcem kako uslugo storiti. Zal, da vija inštanca teh uslug ni mogla pohvaliti. Odstaviti je morala župana in ves občirski odbor. Kdaj bodo nove volitve, mi navadni zemljani še ne vemo. Gotovo pa že ve občinski tajnik, ki vabi v imenu ananega voljaka iz Gornjega konca može v neko hišo tako-le: »V petek ob 8. uri zvečer pridejo neki gospodje do Vas glede ne katerih pojasnili. Pričakujte jih! Za P. B. J. Fa-

hjan. Zvedeli smo, da so bili ti gospodje naši dobri znanci Cvar, Belaj in Maršič, ki so ljubili podpis za svojo kandidatno listo. Brezdomno je moral biti med njimi tudi njihov učitelj gospod Mislončič. Ako bo dobro mislončiral, utegne toliko primisionariti, da poskoči znana števila mesečno od 1500 na 3000. Po spodnjem koncu pa brusita pete sidar Bregar in krojač Sprajcar. Demokracije še premisljajo, pod kakšno firmo naj nastopijo. Nek berač je pripovedoval, da bodo Zerjava zapustili in k Puelju prestopili. Slobodno jim. Somsiljeniki SLS pa mirno pričakujejo razpis novih volitev in upajo, da pridejo ojačeni iz volivne borbe. Boriti se jim bo, kakor vsa znamenja kažejo, zoper dva nasprotnika, ki bosta šla po volitvi zopet roko v roki, kakor se je dotlej pri občinskih sejah dogajalo. Evo vam višek neodkritosti!

ŠMARTNO PRI LITIJU

Prodajalna 1 del. konsumnega društva ima v nedeljo 4. sept. ob 7. uri zjutraj 2. redno skupščino v veliki dvorani Doma. Člani konsumenta udeležite se polnoštevilno. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju konsuma in volitev zaupnikov. Po skupščini poroča tajnik društva g. Marinček.

Tedenske novice.

Politične.

p »Domoljub« — komunist! Halo, bojte se, »Domoljub« je postal komunist, tako je rekla »Domovina« in to zadostuje. Najbrže je v zvezi z atentatorji. Državni pravdnik pozor na »Domoljuba«, g. dr. Divjak, zdravnik v norišnici, pa pozor na »Domovino«!

p Huda jeza. »Kmetijski list« je ves iz sebe nad našimi članki: Sedem točk za spremenbo ustve, čeprav sta z današnjim dnem izšla šele dva. Samostojnežem namreč ne da vest miru, ker so slovenskega kmeta prodali za masne nagrade v raznih oblikah belgrajskemu centralizmu. Zato jih do do smrti zjezi, če jih kdo spomni na to, kot ubijavec postane nemiren, če ga spomniš na umor. Nato se »Kmetijski list« trudi dokazati, da je pravzaprav samouprava — sprejeta. Strašno smo bili radovedni, kako bo to dokazal. In res dokazuje — z lažjo. Pravi, da člen 98 sprejete ustave ustanavlja oblastno skupščino, ki si voli predsednika in oblastni odbor, kar da odgovarja prejšnjemu deželnemu zboru. To pa ni res! Prejšnji deželni zbor je lahko sklepal postave in ko je imela SLS v deželnem zboru večino, smo videli, koliko koristnih in naprednih postav se je sklenilo kljub velikanskemu nasprotovanju sedanjih samostojnežev in dunajske vlade. **Oblastna skupščina pa te pravice nima.** Celo uredbe, to so nekatere izvršilne naredbe v Belgradu sprejetih postav in ki jih lahko sklene oblastna skupščina, belgrajski državni svet lahko ovrže (člen 99), kadar le hoče. Tako da smo v vsakem oziru odvisni od belgrajske gospode. Dalje se jezi, da g. Kremen govori o lanskih 500 milijonih prebitka iz slovenskih davkov in o letošnjem 200 milijonskem prebitku. Gospodje, pregledjte vendar državna proračuna za lansko in letošnje proračunsko leto, pa boste videli dokaz, ki ga vam navaja vaš prijatelj liberalec — finančni minister. Da, da, gospodje, Judeževa vest peče, hudo peče. Toda kar je, je, vi imejte

svoje Judeževe greše, slovenski kmet pa bo še dolgo trpel in krvavo plačeval vaše izdajstvo.

p Govori in piše se... Pri nas se govori, listi drugih držav pa pišejo o tem, da v Belgradu komuniste pri zasliševanju strahovito mučijo toliko časa, da morajo vse pritrditi, kar hoče preiskovalni sodnik. Na ta način da so končno bili spoznani za krivce vsi, ki jih je treba s pota spraviti. Dalje se piše po liberalnih listih, da imajo tudi Radičevci zveze z komunisti. Mi ne vemo, kaj je pri vseh teh govoricah res, gotovo pa je, da mora vlada pojasniti, kaj je, da se ne bo omajalo ljudsko zaupanje v nepristranost sodnij, gotovo pa je tudi, da na zgoraj omenjeni način lahko kmalu spravijo vse radičevce v zvezo z atentati in da bo komunist — če bo preiskovalni sodnik tako hotel — celo izpovedal, da je ljubljanski škof atentator. Torej vlada naj pojasni, da bo tem govoricam konec.

p Protić pa Radić se razgovarjata. Če bo imelo to kakšne politične posledice, najbrž tudi sama ne vesta.

Domače novice.

d Umrl je v Ljubljani stolni dekan č. g. Matija Kolár v 74. letu starosti. Bil je najprvo stolni vikar v Ljubljani, potem pa dolgo vrsto let župnik v Devici Mariji v Polju, kjer je veliko tudi socialno in politično deloval. Naj mu bo Bog več en plačnik!

d Umrl je v Ljubljani nadarjeni dijak Jože Piber. Napravil je ravno maturo in se pripravljaval za vseučilišče. N. p. v m.!

d Dne 15. avgusta je umrl na Suhi pri Kranju Jožef Zibert, abiturient. Bil je svojim sošolcem dober tovariš in vzgleden brat vsem, ki zasledujejo iste cilje in vzore, kot on sam. Naj počiva v miru v hladni zemlji!

d Zavarujte se. V zadnjem času se je posebno zaradi nastale suše pomnožilo število požarov, pri čemur so se dogodile tudi katastrofalne nesreče, da so pogorele cele vasi in vse imetje kmetovalcev. Žalostno pri tem je dejstvo, da prebivalstvo pri zavarovanju proti požaru ni upoštevalo padca denarne vrednosti in da so posestniki zavarovani proti požaru z vsotami, ki komaj odgovarjajo predvojnemu časom. Pred kratkim se je namreč pripetilo zopet nekaj požarov, pri katerih gre škoda na milijone, a zavarovalnina znaša le nekaj tisoč kron. Prebivalstvo, posebno kmetijski posestniki, se nujno pozivljejo, da v svojem lastnem interesu zvišajo prostovoljno zavarovalnino. Premije, ki se plačujejo, so primeroma tako nizke, da jih bo vsakdo lahko utrpel. Predsedstvo pokrajinske uprave daje z razpisom z dne 3. avgusta 1921, št. 7963, v vednost, da bo pokrajinska uprava pri vseh prošnjah za podporo pri požarih itd. upoštevala v prvi vrsti le one prosilce, ki bodo dokazali, da so primerno sedanjim razmeram zvišali tudi zavarovalnino. Kdor pa noče sam v svojo korist ničesar storiti in se primerno zavarovati proti nesreči, naj tudi ne pričakuje, da mu bo država priskočila na pomoč, kadar ga zadene nesreča.

d Prekmurje je praznovalo te dni obletnico, odkar je končno veljavno priključeno Jugoslaviji. Slavnosti so se vršile v Dolenji Lendavi, Murski Soboti in Turni-

šču. Sodeloval je pevski zbor »Ljubljana«, ki je s svojim sijajnim petjem naravnost očaral Prekmurce brez razlike mišljenja in narodnosti.

d Katoliški učitelji, ki hočejo ostati zvesti svojim krščanskim načelom in po teh vzgajati našo deco, trpijo veliko preganjanje. Svobodomiselna večina višjega šolskega sveta hoče polagoma vse izrinuti iz služb in dodeljuje službena mesta samo svobodomislcem. Le nekateri so našli toliko milosti v očeh teh »svobodoljubov«, da so dobili še službo. Naše ljudstvo je dolžno, da gre krščanskim učiteljem povsod na roko in jih podpira, svobodomiselno učitelstvo pa dosledno prezira. Sami si morate pomagati, če hočete rešiti svoje otroke!

d Seja Jugosl. kmetijske zveze se bo vršila 28. avgusta ob 11. uri dopoldne v posvetovalnici KTD., Jugoslovanska tiskarna I. nadstr. Prosim točno. — Brodar, predsednik.

d Srbska radikalna stranka v Sloveniji šteje dosedaj tri pristaše, ki tvorijo obenem njen izvršilni odbor. Nič obupavati: iz malega raste veliko, to velja tudi za neumnosti.

d Župni uradi, ki so prejeli okrožnico in vprašalne pole za katoliški shod v Zagorju, naj nemudoma vrnejo vprašalne pole na naslov: Tajništvo katoliškega shoda, Zadrinski dom, Zagorje ob Savi.

d Božjo pot v Cerngrob na Gorenjske, kjer bo ob 9. uri božja služba, in od tam izlet v Škofjo Loko napravijo može iz Ježice pri Ljubljani pod vodstvom svojega g. župnika v nedeljo dne 21. avgusta ob ugodnem vremenu.

d V nedeljo, 7. t. m. se je izvršilo odkritje spominske plošče na leseni rojstni hišici Blaža Kocena, slovečega zemljepisca, ki je bil rojen na Hotunju, župnija Ponikva ob juž. žel. 24. maja 1821 in je umrl kot duhovnik in profesor zemljepisja na Dunaju 30. maja 1871. Torej se je letos obhajala 100 letnica njegovega rojstva in 50 letnica njegove smrti.

d Bratje Orli in sestre Orlice! V nedeljo dne 21. avgusta se bo vršila v Sori pri Medvodah javna telovadba. Sprejem gostov na kolodvoru v Medvodah pri vlaku z Gorenjskega ob 10. uri 15 min., pri vlaku iz Ljubljane pa ob 12. uri 30 min. Nato skupen odhod v Soro. Ob 3. javna telovadba, nato ljudska veselica z zelo lepim in bogatim srečelovom. Pri celi prireditvi sodeluje orlovska godba iz Sela ter domači pevski zbor. Za jedila in pijačo bo najboljše preskrbljeno. Pripomnajte s svojo udeležbo, da bo prireditve v Sori pri Medvodah res nekaj lepega. Agitirajte po družtvih in prihitite dne 21. avgusta v obilnem številu v Soro! Bog živi!

d Šentjernejsko orlovske okrožje priredi dne 21. avgusta t. l. v Sv. Križu pri Kostanjevici orlovskega tabor. Ob tej priliki bo tudi blagoslovitev novega katol. doma. Ob 10. uri sv. maša (cerkveni govornik Martin Kerin), po sv. maši blagoslovitev doma (blagoslovil gospod Al. Kureň, dekan v Leskovcu), nato tabor. Popoldne ob 3. uri javna telovadba. Igrala bo šentjernejska orlovska godba. Bog živi!

d Boj med kratkim in dolgim krilom. Pariklo modni krojači hočejo sedaj uvesti zopet dolgo krilo. Pa ženske topot notejo »prijetic — preveč jim je prirastlo k sreču kratko krilo. Pravijo, da se lažje hodi v kratkem krilu, da je veliko dela prihranjenega na snaženju in popravljanju spodnjih krilnih robovih. Pa vse to bi ženske rade žrtvovale na oltar nove mode, ako ne bi kratka krila imela te čudne moči, da izbrisejo po deset, dvajset in trideset let in vsaj na prvi pogled napravijo vse ženske enako mlade! To je, kar dela ženske topot nasproti izpremembi v modi tako trmoglave. Modni krojači so se sedaj zatekli za pomoč do strokovnjakov — umetnikov in jih nasprosil, da polajo svoje

Imenuje o kratkem in o dolgem krilu. Odgovori kro-
zijo sedaj po vseh evropskih listih; par naj jih na-
vedemo tudi mi. — Slikar Feliks Fourneyer pravi:
Vdova v črni velu in krilu, ki ne pokriva niti
niti, vzbujala posmeh in nevesta, ki razkazuje svoje
nočice, spada v opereto. Po mojem prepričanju
sploh nima nobena ženska, pa naj bo mlada ali sta-
ra, pravice, da kaže svoje grde noge. — Kratko
pa dobro jo je zasill Gustav Brérand: »Ljubša mi
je lepa noga nego lepo krilo in ljubše lepo krilo
nego grda noga.« — Nekli drug umetnik imenuje
kratko krilo »nelepo, smešno in brez ljubkosti.« —
Maurice de Lambek pa meni: »Dolga krila? Zakaj
ne? Predvsem bi bila to zopet izprememba in po-
tem bi žlovek ne prihajal več v zadrego, da bi mila-
do dekletke zamenjal s 50 letno žensko.«

d **Lastno življenje za tuje.** Minulo nedeljo po-
popoldne se je kopal v Savi onstran Osjeka zidarski
pomočnik Jožef Böhm s svojo ženo. Tedaj je opazil,
da sta dve mladi dekletki zašli v pregloboko vodo
in se začeli potapljati. Z ženo sta hitela dekletoma
na pomoč, pri čemer je Böhm našel smrt v valovih.
Dekletki so rešili.

d **Slovenski Orli, ki so se udeležili**
mednarodne telovadne tekme v Strass-
bourgu na Francoskem, so izmed 70 tek-
movalnih vrst dosegli prvo mesto. Vsa
čast jim! S tem so ugled naše katoliške
organizacije silno visoko dvignili.

d **Draginja postaja hujša.** Nova stano-
vanjska naredba, ki jo je izdala sedanja
vlada, ima to veliko pomanjkljivost, da se
lahko najemnina poslovnim prostorom po-
ljubno zviša. In tako mora neki trgovec v
Stritarjevi ulici v Ljubljani plačati letne
najemnine 200.000 kron, neki gostilničarki
v isti ulici je bila naložena 20krat višja
najemnina. Posledica bo, da bodo trgovci,
gostilničarji, advokati, notarji in obrtniki
zvišali cene svojim odjemalcem in bodo tako
ne samo pokrili zvišano najemnino,
temveč naredili še ogromen dobiček. Tako
so brivci že zvišali svoje pristojbine. Reci-
mo, da bodo brivci po novih pristojbinah
zaslužili pri vsaki stranki povprečno 2 K
več kot dosedaj. Počez odpravi brivec z
dvema pomočnikoma 70 strank na dan, če
je brivnica dobro obiskana. To da na leto
42.000 K več. Če je preje plačal najemnine
2000 K od svojega lokala, sedaj pa 20.000
kron, ima sedaj 20.000 K več dobička kot
preje. Na ta način bodo naredili vsi na-
jemniki poslovnih prostorov dobiček,
udarjeni pa bodo tisti, ki kupujemo.

— **Roparski umor v Prekmurju.** V
selu Mrtvarjevci v Prekmurju se je zgodil
dne 8. t. m. grozen zločin, kojega žrtev je
postal krošnjar Karel Kozina iz Žlebiča
pri Ribnici. Omenjeni je istega dne okrog
10. ure popoldne prišel v Mrtvarjevce in se
seznanil v ondetni gostilni z dvema voja-
koma, ki sta se mu ponudila, da ga pope-
ljeta po bližnjici do ogrske meje, kamor je
hotel v 3 ure oddaljeni trg v semenj. Ob
pol treh popoldne so se napatili vsi trije iz
gostilne in odšli proti gozdu, oddaljenem
par streljajev od vasi. Še predno so prišli
do gozda, se je eden vojakov vrnil z izgo-
vorom, da je pozabil v gostilni cigarete in
da takoj pride za njima. Kozina in drugi
vojak sta šla dalje proti gozdu in zavila v
vozno poti na stransko stezo. Tu je kmalu
Kozina ostal zadaj in drugi vojak, ki je bil
ostal zadaj, ga je dohitel. Naenkrat pa je
vojak skočil pred njega, nastavil puško in
ga ustrelil v glavo pod desno oko, na kar
se je Kozina takoj zgrudil. Ko se je hotel
dvigniti s tal, ga je ustrelil še enkrat v čelo,
nakar je takoj nastopila smrt. Pri njem so
našli vse njegove dokumente, med drugimi
tudi potni list za Ogrsko in nekaj ogrskega
denarja. Zmanjkala je, kolikor se je moglo
dognati, le ura, kojoj mu je ropar s silo od-
trgal, da je konec verižice ostal še pri te-
lovniku. Pokojnega so pokopali dne 11. av-
gusta v Mrtvarjevcih. Bil je blaga duša, do-
ber zakonski mož in skrben oče svojemu
desetletnemu sinčku. Roparja so še isti dan
zaprili.

d **Krvavo žegnanje.** V Cikavi pri Šma-
rju so obhajali 17. julija žegnanje. Ob tej
priliki je orožnik Ogrizek brez povoda
udaril fanta Bogomila Zgonca, da se mu
je udrila kri iz nosa in ušes. Ob enajstih
zvečer je Ogrizek v družbi z drugim oro-
žnikom signal fante iz gostilne ter sta oba
začela streljati. Zgoraj omenjeni Zgonc je
dobil toliko, da je v ljubljanski bolnici
umrl, dva fanta pa sta bila ustreljena.
Ogrizek ni bil v službi. Obenem je Ogriz-
kova žena neko dekletko tako grdo ozmerja-
la, da jo je sodnik obsodil na 600 kron
globe.

d **J. J. Poljane:** Kje pa se je to zgo-
dilo? V pismu ni navedeno nobeno ime.

ZIVINA.

g **Nakup žrebet.** Pokrajinska vlada,
oddelek za kmetijstvo namerava nakupiti
na Gorenjskem nekaj prvovrstnih žrebetov,
ki se bodo vzgojila v državnem žrebetišču
za državne plemenjake. Konjerejci, ki ima-
jo resnično prvovrstna žrebeta na prodaji,
ponudijo naj jih v nakup komisiji, ki bo
nakupovala žrebčke dne 27. avgusta ob
8. uri v Kranju in dne 29. avgusta ob 9. uri
v Lescah na sejmišču.

g **Popis živine.** Ministrski svet je skle-
nil, da se ima izvršiti popis vse živine v
celyi državi, potem pa se bo dovolil izvoz
živine, ker grozi vsled suše silno pomanj-
kanje živinske hrane.

g **6000 konj** je dala Nemčija Srbiji na
račun vojne odškodnine.

DAVKI.

g **Davek na poslovno obrt.** S 1. okt.
t. l. stopi v veljavo nova naredba o davku
na poslovno obrt.

g **Proračun ministrstva za poljedel-**
stvo in vode za l. 1921—22, ki znaša 160
milijonov dinarjev, je zmanjšan na 140 mi-
lijonov dinarjev.

g **Državno posojilo in Slovenija.** Država
na jame posojilo v znesku dveh milijard
kron. Od tega mora podpisati Slovenija 20
odstotkov posojila t. j. 400 milijonov kron.
Zanimivo je, da bo od tega našega denarja
Slovenija kaj malo deležna in sicer le celih
78 milijonov kron, ostali denar t. j. 322 mi-
lijonov kron pa bodo uporabili drugje in v
druge namene. Pa naj še kdo reče, da me-
sar in minister samostojnežev Pucelj in sa-
mostojni boter dr. Zerjav ne skrbita za Slo-
venijo in žepu njenih prebivalcev.

g **O ta carina ali delo za kmeta.** Fi-
nančno-ekonomski komitet (blažene tujke)
ministrov je sklenil, da se zviša izvozna
postavka (carina) pri svinjah od 100 na
200 dinarjev. S čem naj bi se to veliko po-
višanje opravičevalo, nam ni znano; mo-
goče bi o tem vedel kak mesar. Danska in
Nizozemska pošiljajo svoje svinje na iste
trge kot mi, seveda ne plačajo nobene iz-
vozne carine, dočim plačata Mažarska in
Rumunija le neznatno. Pa naj še kdo za-
bavlja, da se ne skrbi za kmeta! (Za me-
sarje ja!)

g **Naš proračun za leto 1920-21.** Za na-
vedeno leto je sicer tiskan proračun, ka-
tereza je princel v glavnem »Domoljubc.
Tekom leta 1920-21 so se pa številke spre-
menile pa najsi bo glede dohodkov in iz-
datkov. Z ozirom na to je vredno, da se
tudi mi malo popečamo s temi številkami.
Novi dohodki in izdatki so proračunani z
ozirom na število prebivalstva. Da bo to
držalo, se more sklepati iz tiskanega pro-
računa in pa, ko bodo objavljeni končni
računski zaključki. — **Slovenija:** Do-
hodkov 1611 milijonov, 685 tisoč, 885 K,
izdatkov 1416 milijonov, 388 tisoč, 417 K
05 vin., prebitek 195 milijonov, 297 tisoč,
447 K 95 vin. — **Hrvatska in Slave-**
nija: Dohodkov 3136 milijonov, 161 tisoč,
196 K, izdatkov 2832 milijonov, 312 tisoč,
239 K 80 vin., prebitek 303 milijone, 648
tisoč, 956 K 20 vin. — **Bosna in Herce-**
govina: Dohodki 2355 milijonov, 107 t-
soč, 058 K, izdatki 2355 milijonov, 475 t-
soč, 593 K 09 vin., prebitek 211 milijonov.

Gospodarski obzornik.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	8. avg.		11. avg.		16. avg.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	166	—	164	—	167	—
avstrijska krona	—	16	—	—	—	18
češkoslovaška krona	—	—	—	—	2	20
angleški funt	610	—	—	—	—	—
francoski frank	—	—	—	—	15	—
italijanska lira	—	—	—	—	7	30
bolgarski lev	—	—	—	—	—	—
carski rubel	—	22	—	—	—	21
grška drahma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	2	14	—	—	2	05
rumunski lej	—	—	—	—	2	18
švicarski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	46

g **Bankoveev imamo v naši državi v**

samem tednu so dali v promet novih 160
milijonov dinarjev. Pač znamo.

CENE.

g **Cena živini v Mariboru.** Na zadnjem
semnju so bile nastopne cene za 1 kg žive
teže: Debeli voli 13 do 16 K, poldebili 11
do 13 K, plemenski 8 do 10 K, biki za kla-
nje 5 do 10 K, klavne krave 6 do 13 K,
plemenske krave 14 K, molzne krave 8 do
12 K, mlada živina 6 do 12 K, telefa 6 do
10 K, 6 do 8 tednov stari prašiči 350 do 400
400 K za komad, K za komad, 3 mesece
stari 500 do 700 K, do 6 mesecev 800 do
1000 K, plemenske svinje 26 do 28 K, pita-
ne 28 do 30 K.

g **Cena pšenici v Banatu** je sedaj 1000
do 1050 K za 100 kg.

613 tisoč, 456 K 91 vin. — Dalmacija: Dohodki 551 milijonov, 839 tisoč, 327 K, izdatki 666 milijonov, 820 tisoč, 739 K 90 vin., primanjkljaj 114 milijonov, 981 tisoč, 412 K 70 vin. — Vojvodina: Dohodki 2081 milijonov, 462 tisoč, 78 K, izdatki 1430 milijonov, 621 tisoč, 562 K 04 vin., prebitok 650 milijonov, 840 tisoč, 515 K 96 vin. — Srbija s Črno goro: Dohodki 5567 milijonov, 663 tisoč, 776 K, izdatki 8862 milijonov, 497 tisoč, 846 K, primanjkljaj 3249 milijonov, 834 tisoč, 170 K. — Z ozirom na to znaša prebitok dežel bivše monarhije, vračunati treba tudi primanjkljaj Dalmacije, 1246 milijonov, 618 tisoč, 964 K 32 v. Primanjkljaj cele države pa znaša za leto 1920-21 2040 milijonov, 214 tisoč, 979 K, dočim je znašal po tiskanem proračunu za navedeno leto le 440 milijonov, 714 tisoč, 979 K.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz krme za živino, in sicer sena, slame, ovsa, mekinj, suhe in sveže repe vsake vrste in plev je iz naše države prepovedan. To so dosegli naši poslanci, ki so odločno zahtevali, da se izvoz krme prepove.

g Prost uvoz zvonov je zopet dovoljen.

g Izvoz žita bo menda iz naše države dovoljen. V ta namen državna uprava zbira vagoni, uradniki raznih bank kupujejo po Banatu in Srbiji, kmet pa naj je še naprej molzna krava in dober takrat, ko treba nesti v davkarijo »fronke«. Taka nebesa za kmeta so nam napravili samoostojni poslanci, mesarji-ministri itd. Tako torej izgleda delo za blagor kmečkega ljudstva.

RAZNO.

g Poizkusi s čilskim solitrom. One, ki so prešli spomlad čilski soliter v svrhu poizkusnega gnojenja opozarjamo, da vpošljejo poročilo o uspehu in o letini sploh, kakor so se svoječasnno zavezali. — Delegacija proizvajalcev čilskega solitra — Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, sedaj Knafljeva ulica 15.

g Letošnja žetev, koruze v Vojvodini bo vsled suše zelo slaba.

Veliki semenj v Ljubljani.

Od 3.—12. septembra se bo vršil v Ljubljani največji semenj, kar jih je videla Slovenija. Ta semenj bo imel dve posebnosti: 1. Tvrčke, ki bodo razstavile in prodajale svoje blago, ne bodo prepeljale s seboj cele zaloge blaga kakor na navadne semenje, temveč samo vzorce. Pri vsaki tvrčki bo njen zastopnik, ki bo dajal pojasnila in sklepal kupčije. Kar bo kdo kupil, mu bo poslala tvrčka od zaloge, ki jo ima doma, če pa bo kupljen razstavljen predmet sam, bo ostal seveda toliko časa razstavljen, da se semenj konča. 2. Prva posebnost ima za posledico drugo, namreč to, da bo mogla vsaka tvrčka na malem prostoru pokazati vse, kar ima in izdeluje. Na ta način se bo videlo na semnju vse, kar Jugoslavija predvsem pa Slovenija doma izdeluje in prodaja. Marsikdo bo videl, da bi lahko marsikaj doma po-

cenil kupil, kar je dosedaj za drag denar od zunaj naročal.

Semenj se bo vršil v Latermanovem drevoredu na prostoru ob cesti, ki veže Šiško na Ljubljano. Prostor obsega 25.000 kvadratnih metrov, ima postavljenih pet velikanskih dvoran, poleg tega pa je 22 trdk postavilo lastne paviljone, v katerih bodo razstavile svoje izdelke. Veliki semenj bo imel lastno pošto, telefonsko govorilnico, rešilno postajo, svojo električno centralo itd.

Za kmetijstvo ima ta semenj velik pomen: Na semnju si bo kmet lahko ogledal vse, karkoli rabi v poljedelstvu in domačem gospodarstvu — od lesene žlice do motornega pluga. In kar bo delalo semenj zanimiv, je to, da bodo vsi stroji v polnem obratu: motorni plug bo oral, trier bo čistil žito, lokomobila bo gnala električno napravo itd. Celo razstavljeni zvonovi — jekleni in bronasti — bodo zvonili. Velikanski ventilator, ki ga menda razstavijo strojne livarne, bo delal veter po celem prostoru. Vojaška godba bo igrala vsak dan ob gotovih urah.

Na vsak način je za izobrazbo in napredek naših poljedelcev in obrtnikov važno, da si semenj ogledajo. Dobila se bo polovična vozna cena po železnicah, vstopnina bo primeroma nizka, za društva še zlasti.

Prporočamo našim društvom, da se že zdaj zmenijo, kdaj in kako si bodo prišla ogledat ta nad vse zanimiv semenj. Natančnejša pojasnila bo gotovo še objavil urad velikega semnja.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

»Pa naj bo«, je dejal Šadrah z nasmehom, ki se mi je zdel precej zloben. »Lev je naredil to« — je pokazal strašno trojno brazgotino na svojem obrazu. »Naj vas Bog Izraelov varuje pred Levi. Pomnite to, gospodje, da so velblodi spočiti in da odidemo pojutrišnjem če se bo vreme držalo, zakaj če začne veter vleči preko ožih peščenih gričev, nihče ne bo med njimi živ ostal; in dvignil je roko in skrbno opazoval nebo izpod njene sence, nato je pa nekaj zagrgal, se obrnil in izginit za neko kočo.

Ves ta čas se je narednik Kvik malo proč ukvarjal s pomivanjem kositarjih posod za zajutrek in kot se je videlo, ni prav nič vedel, kaj se pripravlja. Orme ga je poklical, naker se je približal in se postavil v pozor. Spominjam se, kako čudna je bila v teh okoliščinah videti njegova sloka, koščena postava, odeta v na pol vojaško obleko, njegov obraz je bil popolnoma obrat, njegovi železnato sivi lasje lepo razčesani in po stari posebni vojaški navadi poglajeni po njegovi glavi z nekim mazi- lom ali podobno rečjo, njegove ostre, kot podlasica sive oči so se v vsako reč vtikale.

»Ali greste z nami, narednik?« je prašal Orme.

»Ne, če mi tega ne zapoveste, kapitan. Malo lova imam kar zelo rad, toda če so vsi trije gospodje zunaj, mora nekdo paziti na zalogo in blago, ki ga prenašamo; zato pa menim, da je bolje, če pes faraon in jaz zadaj ostaneva.«

»Morebiti imate prav, narednik, samo faraona privežite, sicer bo šel za meno; No torej, povejte, kaj bi radi rekli? Vun z besedo!«

»Samo to, kapitan. Dasi sem služil v treh stotnjah med temi Arabci (za Kvika so bili vsi afriški domačini severno od polutnika Arabci, vsi južno od njega pa Zamorci), ne morem reči, da njih jezik dobro govorim. Vendar pa sem izsledil, da dečku, ki mu pravijo Maček, ta vaš izlet ni nič vseh in, oprostite, prosim, kapitan, naj bo Maček sicer kar hoče, norec gotovo ni.«

»Ne morem pomagati, narednik.«

Ko si je narednik olajšal srce, je z očmi spreletel našo opremo, da vidi, če nismo nič pozabili; hitro se je prepričal, da so puške v redu, o vsem poročal in se vrnil k svoji posodi. Nihče izmed nas niti najmanj ni slutil v kakšnih okoliščinah se bomo zopet z njim sešli.

Zapustili smo naselbino in hodili kako miljo preko oaze; spremljala nas je tropa Zevov, ki so bili oboroženi s sulicami in lovi, vodil nas je oropani poglavar, ki je bil tudi za gonjača, vun v peščene poljane, ki so se na okrog raztezale. Tukajšna puščava — dasi sem to že poudaril — je bila zelo različna od vseh, kar smo jih doslej srečali na svojem potu; tvorili so jo veliki in strmi peščeni griči; nekateri izmed njih so bili gotovo tristo čevljev visoki, drug od drugega so bili ločeni po globokih dolinah, ki so jih predrli vetrovi.

V razdalji, ki jo je dosežal vlažni zrak iz oaze, so na tem peščenem gričevju uspevale raznovrstne rastline. Tedaj pa smo šli v pravo puščavo in od časa do časa plezali po pustini navzgor in navzdol, menjavali strmine, dokler nam ni poglavar z vrha ene pokazal neke luže, pokrite z zelenim trstjem, in nam z znamenji razložil, da imajo levi tam svoj brlog. Šli smo po strmem pobočju navzdol in se postavili, jaz v ospredje, Higgs in Orme vsak malo niže na obe strani te luže. Ko je bilo to storjeno, smo sporočili Zevom, naj po bočju proti nam gonijo; dasi je namreč traje na gesto rastlo ob podzemski vodi, je bil le ozek prostor in ne več kot četrtno milje dolg.

Komaj so gonjači stopili v visoko tretje, očividno s strahom, zakaj mnogo se jih vzdržalo drznega dejanja, nas je glasno javkanje počulo, da se je nekaj pripetilo. Eno ali dve minuti kesaje smo zagledali, kako sta dva izmed njih nesla neko reč, kar se je izkazalo kot raztrgan ostanek poglavarjevega siná, ki je bil prejšnjo noč odnešen.

Prav tedaj smo pa tudi zagledali nekaj drugega; na pol pota proti luži se je prikazal iz brloga velik lev in se začel plašiti proti peščenim gričem navzgor. Bilo je okoli dve sto jardov od Higgsa, ki je bil slučajno najbližji; in kakor pač vsak lovec iz izkušnje ve, predaleč, da bi mogel streljati na veliko zverino. Toda profesor, ker teh reči ni bil popolnoma nič vajen ali pa nekako za stavo, in ker je kot vsi novinci, silno hlepel po krvi, je dvignil svojo puško in ustrelil kot bi streljal zajca. Po nekem čudnem naključju je bil strel dobro merjen in krogla je s silo dobro zadela leva za pleči, mu predrila srce in ga je prekucnila; da je mrtev padel kot kamen.

»Primaruha! ali ste videli?« je zaupil Higgs v svoji radosti. Nato pa je, ne da bi počakal in prazno cev zopet nabil, je nanaglo ma stekel proti ubiti zverini, jaz in Orme sva tekla tako hitro za njim, kakor nama je dovoljevala presenetitev. Ko sva tekla okoli ovinka luže, je Higgs pretekel okrog sto jardov razdalje, tedaj pa se je iz visokega trstja iznenada prikazal drug lev, ali bolje levinja in drla proti njemu. Higgs je obrnil in je divje izstrelil še ostalo cev svoje puške ne da bi razdivjano zver zadel. Sledeči trenutek smo ga na svojo grozo videli ležečega na hrbtu, levinja pa je stala na niem, bila z repom in rjovela. Midva sva med tekom kričala, prav tako Zevi, dasi ga niso poizkušali rešiti; uspeh je bil ta, da je levinja, namesto da bi Higgsa raztrgala na drobne kose, preplašeno obrnila

¹⁾ milja meri dober poldrug kilometer, torej dobro četrť ure hodá.

²⁾ jard je angleška mera, ki meri 91,4 cm.

la svojo glavo naprej na eno potem pa na drugo stran. Jaz sem bil zdaj, ker sem bil veliko pred Ormejem, zelo blizu, kakih štirideset jardov proč, pa vendar nisem upal streljati, ker sem se bal, da če bi streljal, bi utegnil ubiti prijatelja. Tisti hip je pa Levinja zopet zadobila svojo moč, počenila na ležečega Higgsa in dasi jo je udaril s svojimi pestmi, nagnila gobec očividno z namenom, da mu preprižno glavo.

Tedaj sem čutil, da če se količkaj obotavljam, bo vsega konec. Levinja je bila veliko daljša kot Higgs, ki je bil kratek, zastaven mož in je ležala s svojima zadnjima četrtima med njegovima stopaloma. Na ti sem naglo pomeril, pritisnil na petelina ter prihodnjo sekundo slišal krogo, kako je zadela kožo velike zverine. Rjoveč je planila kvišku, ena noga je bingljala v zraku, za hip je obstala, nato je zbežala proti peščenemu griču.

Zdaj je Orme, ki je bil za menoj, tudi ustrelil in dvignil prah pod levinjim trebuhom, toda dasi je imel več nabojev v svoji puški, ki je bila repetirka, je izginila za nekimi peščenim nasipom, preden je mogel on ali jaz zopet dobiti priliko za strel. Pustila sva jo, naj gre, kamor hoče in tekla proti Higgsu, ko sva pričakovala, da ga najdeva ali mrtvega ali popolnoma razmesarjenega. Toda nama na strmenje in veselje je profesor skočil kvišku, svoja višnjeva očala je imel še na nosu, nabijal je svojo puško, ko sva prihajala in streljal za ranjeno Levinjo.

»Pojdi nazaj«, je zakričal kapitan, ko ga je sledil.

»Za vse na svetu ne!« je zaoril Higgs s svojim visokim glasom. »Če, fanta, menita, da mislim pustiti, da bo velika mačka na mojem trebuhu zastoj sedela, se sijajno motita.«

Vrh prve strmine ga je dolgokraki Orme ujel, toda pregovoriti ga, da bi se vrnil, je bilo več kot je mogel storiti on ali jaz, ko sem ju dohitel. Razen praske na nosu, ki ga je bolela in ga oblija s krvjo, je bil — kakor sva našla — popolnoma nepoškodovan, izvzemši preudarnost in dostojanstvenost. Zastoj sva ga prosila, naj bo zadovoljen s svojo srečo in ugledom, ki si ga je pridobil.

»Zakaj?« je odvrnil, »Adams je ranil zver, jaz bi rajši ubil dva leva kot enega; pa moram še račun poravnati. Če se vidva, junaka, bojiša, pa domov poita.«

Jaz sem bil, priznavam, kar pripravljen sprejeti povabilo, Orme pa, ki je bil razdražen, je odvrnil:

»Ah, kaj! to reši vprašanje, ali ne? Vi, Higgs, ste se pri svojem padcu pretresli, sicer bi takih reči ne govorili. Poglejte, tu gre sled, ali vidite kri? Pustimo jo, naj gre, mi se pa oddehnimo. Mi jo bomo že kje dohiteli, ampak samo nikar več predaleč ne streljajte. Ne boste več ustrelili leva na dvestopetdeset jardov.«

»Že prav,« je dejal Higgs, »nikar ne boste užaljeni. Nisem nič hudega mislil kakor samo to, da grem učiti to zver, kakšen razloček je med belim človekom in Zevom.«

Nato smo odšli z krvavimi sledovi po strmih peščenih pobočjih. Ko smo hodili pol ure, so se naši duhovi počivilili, ker smo Levinjo ugledali na nekem grebenu petsto jardov proč. Prav tedaj nas je tudi dohitelo nekaj Zevov in se pridružilo gonji dasi brez vneme.

Medtem pa, ko je dan rasel, je rasla tudi vročina, dokler ni bila tako huda, da je vroči zrak plesal po peščenih hrbtih kot bilioni mušic, dasi solca ni bilo videti, ker ga je zakrivala nekaka megla. Neki čuden molk, celo v puščavi nenavaden, je prevzel nebo in zemljo. Zevi, ki so nas spemljali, so postali nemirni, in so s svojimi sulicami kazali kvišku nato nazaj proti oazi, ki smo jo davno izgubili iz vida. Nazadnje, ko nismo pazili, so izginili.

Jaz bi bil še rad za njimi, ker sem domneval, da imajo kak dober vzrok za svoj nenadni odhod. Toda Higgs ni hotel iti, Orme pa, ko ga je njegovo neumno zbadanje morda še vedno grizlo, je samo z rameni zmajal, rekel pa ni nič.

»Naj črni zlodeji gredo«, je profesor zapil, ko je brisal svoja višnjeva očala in kremžil obraz. To je srahopena drhal kač. Lejte jo! Tam-le je in se plazí proti levi. Če stečemo okoli tega peščenega griča, jo bomo srečali.«

(Dalje.)

Pšenico, rž, ječmen, fižol (tudi v lanskim) in laneno seme kupuje po najvišjih cenah Dunajska cesta 36.

2883

Fran Pogačnik, Ljubljana

Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno, kakor tudi vse vrste lapelniška dela priporočata BRATA SEVER Ljubljana, Gosposvet-ska cesta 13 (Kollzej.)

Brinjevec zajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah, nudi na debelo

Parna veležganjarna Robert Diehl, Celje.

Prvovrstna ES-KA KOLESA

Najfinejša predvojnokvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana Gosposvetska cesta 14.

Hlapec

star 16—20 let, vaje kmečkega dela, tudi konj, se sprejme takoj v župnišče. Plača po dogovoru. Kje, pove uprava „Domoljuba“ pod št. 2756.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojednina in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Odpliv brze parnika President Wilson 18. septembra
poštnega parnika Argentina 30. avgusta
Belvecoro 22. oktobra

Družba „INPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino in prašiče po najvišji ceni.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

Ržene rožičke kupuje trgovina s semeni SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 2865

BOX-usnje in JERHOVINO izdeluje Karl Sajovic, usnjar, Motnik.

KMETOVALCI! Kupujem po najvišjih dnev. cenah pšenico, rž, ječmen, oves I. ROJC, Selo-Moste pri Ljubljani.

Izdelujem po naročilu cementni strešnik s večletno garancijo. Imam tudi vedno v zalogi najfinejši trboveljski PORTLAND CEMENT. — Franc Sušteršič, Spodnja Hrušica št. 10 pri Ljubljani. 2880

SUHE GOBE in vse druge deželne pridelke kupuje po najvišjih cenah Fran Pogačnik Ljubljana DUNAJSKA CESTA 36. 2884

Mlada zdrava deklica se sprejme proti dobri plači in oskrbi za vsa kuhinjska in hišna dela. Prednost onim, ki znajo živati in ki bi se rade privadile boljši kuhinji. IV, TRAMŠAK, trgovec, Dobropolje.

ZEMLJIŠČE pri glavni cesti v Rožni dolini v obsegu 949 m² se po prim. ceni proda. Naslov: Antonija Pregelj, Rožna dolina 197.

Hiša z gostilno, hlevom in vrtom ter za skupaj ali razdeljeno takoj pod roko proda. Več se izve pri L. Rebelj, KRANJ. Istotam se proda tudi 1 voz za poljsko uporabo. 2887

Modna in manufakturna trgovina „PRI IVANKI“ Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priloga cenj. odjemalcem razno blago kakor: cefirje in oxforde za srajce že od 18 K naprej, raznovrstno hlačevo, žamet, sukno in volneno za moške in ženske, kotenino belo in pisano, kambrike, najfinejši klot v vseh barvah, kotenino za rjuhe in močno rujavo kotenino, cvilih za postelje, odeje, moško in žensko perilo domačega izdelka vedno v zalogi. — Cene zelo nizke, postrežba dobra.

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatnico in
srebrnico **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

MLINSKA SITA! Volnena, žimnata, židana
vseh števil, pošilja najce-
neje J. Dolinar, Svetje, p. Medvode.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo
ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne
šivalne stroje priporoča Igu. Vok, Ljubljana,
Sodna ulica št. 7.

Zelišča Podleskovo ali prešičkovo
seme, lipovo, bezgovo in
arnika cvetje, norično ali beladona perje, čemerika
in sladke koreninice, tršlikovo lubje i. t. d. kupi
vsako množino in po najvišji ceni — Ed. Pišler
Vrhnik, Slovenija.

Angleška parobrodna družba
CUNARD LINE.

Odprava potnikov I, II in III raz-
reda preko TRSTA-REKE in
CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na
parnikih za Grčijo, Anglijo in Ame-
riko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Novo dospeli **CERKVENI ZVONOVI**
pravi iz bron, desetletno jamstvo.
Na zalogi okoli 50 komadov razne
veličine pri tvrdki:
METALLUM d. d., ZAGREB
Ilica br. 134. Telef. 1-98.
Zahtevajte cenike!

Novovpeljana **K. Pečenko**
— trgovina —
Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor, ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Gonilni jermeni

za tovarne, mline, žage
in poljedelske stroje v
vsaki širini v zalogi pri
— IVAN KRAVOS —
Maribor
Aleksandrova cesta 13.

**Kuverte s firmo,
račune itd.**

izvršuje natančno
po naročilu

Jugoslovanska
tiskarna
v Ljubljani.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zau-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kaki denar.
Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA
BANKA D. D. v Ljubljani**

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-
dira vrednosne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Poblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.